

[Faint handwritten mark]

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
REASSUMPTIONE
LITIS,

QVAM
PRÆSIDE

JOAN. FRIDER. WERNHERO, D.

PANDECT. P. P. CURIÆ PROVINC. SCABI-
NAT. ET FACULT. JURID. RESPECT. AS-
SESSORE SUBST.

PRO LICENTIA

SUMMOS IN JURE HONORES CAPESSENDI
IN AUDITORIO MAJORI

D. XXI. NOV. MDCCXXXII.

PUBLICICE DEFENDET

AUCTOR

JOANNES CHRISTIANUS Klingenstein,
JURIUM CANDIDATUS, AC PRÆFECT. GOMMERENSIS
ADVOCATUS ORDINARIUS.

WITTENBERGÆ

Literis VIDVÆ KOBERSTEINIANÆ.

DISSERTATIO INAUGURALIS

DE

REASSUMPTIONE

LITIS

QVAM

PRÆSIDE

JOAN. FRIDER. WERNHERO. D.

PUBLICO. P. P. CURIAE PROVINC. SCAB. NAT. RAC. JUR. RESERT. AS.

PER ORA SUOS

PRO LICENTIA

SUMMOS IN JUR. HONORIS CATESSENDI

IN AUDITORIO MAJORI

D. XII. NOV. MDCC. LXXVI.

PUBLICÆ DEFENDET

AUCTOR

JOANNES CHRISTIANUS RINGGRENZ

JURUM CANDIDATUS AC PRACT. COMMENSIS

ADVOCATUS ORDINARIUS

WITFENBERGÆ

GENIUS VIDVÆ KÖBERSTENIANÆ

§. 1.

Non raro evenit, ut lis semel cepta facto quodam superveniente interrumpatur. Quod si enim impedimentum occurrat, quo minus illam ad finem prosequi liceat, cursus judicii sistitur. Impedimenta ista vel intuitu judicis, vel ex parte actoris, vel intuitu rei, vel aliarum circumstantiarum occasione, se exferunt, ut adeo variis, iisque innumeris, modis semel cepta controversia possit interrumpi.

§. 2.

Quandoque enim bellorum, aliarumve calamitatum publicarum, injuria justitiam enascitur, ut jus suum prosequi partibus haud liceat. Quandoque interventione principali prior lis sufflaminatur, donec intervenientis jus sit excussum. Rursus quandoque paupertate pressae partes, dum spes meliorum temporum

porum affülgeat, litem suspendere coguntur. Pari-
ter mors alterutrius litigantis interueniens cursum
iudicii sistit. Et quis omnes casus, qui litibus obi-
eem ponere queunt, enumeret?

§. 3.

At, quamvis longo fatis tempore causa quieue-
rit, eam tamen refuscitare, atque ex latebris in lu-
cem retrahere, absque aliis solennibus, fas est. Nec
enim in iure Romano eum in finem solennitates ali-
qua praescriptae leguntur. Ergo ad litem interrup-
ptam prosequendam non alia, quam ad causam, or-
dinario suo tramite continuandam, circumstantias
desiderantur. Quamvis etiam *l. 13. C. d. judic.* causas
civiles termino triennali alliget, atque intra hunc
omnes causas finiri velit, eandem tamen communi-
ter non de actione, sed de instantia, explicant, ita,
ut intra triennium lis sine aliis ambagibus continua-
ri queat. At post triennium non quidem actio amif-
sa est, nihilominus tamen res de novo agenda, no-
vus terminus impetrandus, expensaque prioris in-
stantiae restituenda, nisi ante in ipsa causa de actione
simul iudicatum in contumaciam fuerit. Tunc enim
& actio perempta foret. BRÜNNEM *ad l. cit. 13. C. d. judic.*
STRYK *U. M. §. 16. eod. tit.* De Jure Can. omnibus solen-
nibus nos supersedere posse, in lite continuanda, mi-
nus dubii habet, cum neque ex hujus praescripto li-
tes ulli certo termino includantur, sed secundum
cap. penult. X. d. judic. triennium attendendum haud
sit, atque in eadem instantia pergere liceat.

§. 4.

§. 4.

De Jure itaque Civili & Canonico peculiari quaedam & solenni voluntatis declaratione, qua processum se continuaturum quis profitetur, opus non est. Neque contrariae sententiae vestigium luculentum in utroque Jure extare memini. Verum, quod attinet successorem universalem, iste succedit in omne Jus defuncti, adeoque actiones & institutas, & institutendas. Eadem cum defuncto habetur persona, & suo in rebus hereditariis nullo gaudet privilegio, sed, quicquid defuncto licuit, haecenus etiam heredi regulariter licet, & quod defuncto fas non erat, neque heredi integrum habetur. Neque magis ex herede quaerere opus est, num processum a defuncto inchoatum velit continuare, quam, num debita a defuncto contracta velit solvere. Obligationes enim & actiones, imo ipsa litis instantia in heredem ipso jure transeunt, *l. 58. ff. d. O. & A. l. 33. ff. d. fidejuss. l. 34. ff. d. judic.*

§. 5.

Neque de successore singulari aliud excuspi e legibus potest. Hic enim succedit in realia tantum, & propterea de antecessoris jure personali parum sollicitus esse tenetur. Quae ratio est, quod emtor locationi a venditore factae stare non teneatur, siquidem in emtorem tantum res, cum coherentibus illi juribus, transfertur, de personalibus vero, nisi haec lex contractui dicta, nihil actum censetur.

A 3

Ira-

Itaque successor singularis, ut de personalibus motas actiones continuet, nullo jure obligatur, & propterea frustra illius inviti declaratio exigitur. *l. 9. C. d. loc.* Quod vero realia concernit, permittitur quidem successor, propriis allegationibus uti, sed nihilominus aliis solennibus, quam ut litem ceptam vel continuet, vel eidem renunciaret, opus non est. Interim, dum hoc fit, successor alio, quam antecessor, jure haud utitur *l. 76. ff. d. contr. emt. l. 156. §. 3. ff. d. div. reg. Jur. l. 160. §. 2. ff. eod. cap. 46. X. d. R. J. in 6to. cap. 79. ff. eod.*

§. 6.

Hisce omnibus tamen non obstantibus, praxis singularem plane modum in litibus continuandis introduxit. Jubentur enim successores litem solenniter reassumere, sive mentem suam de lite in statu, quo jam deprehenditur, suscipienda, consuetis formulis exponere.

§. 7.

Origo totius hujus de reassumenda lite doctrinae consuetudini & stylo Curiae debetur. Eaque tam late patere dicitur, ut in pluribus Europae regnis desideretur, sive successor universalis, sive singularis sit. Conf. MAURITZ. *Dissert. de cit. ad reassum. §. VII.* In primis consuetudo haec Germaniae judicia occupavit, eaque tam legibus Imperii, quam Saxoniae stabilita est. De Jure Imp. extat *Rec. Deput. de anno 1600. §. 73.*
 Nachdem auch in Zweifel ic. in allen andern Fällen
 29

Ladung ad reassumendum ausbracht werden sollen.
 De Jure Sax. Elect. habetur *O. P. tit. XVII.* Quæ ipsæ dispositiones vero, licet per *Rec. Imp. Noviss. de anno 1654. §. 99. seqq.* item *Mand. Elect. Sax. d. 16. Januar. 1655.* novissime quoque per *O. P. R. tit. XVII.* varie restrictæ fuerint, necessitas tamen litem reassumendi in pluribus casibus remansit. Desiderant nimirum citatae leges suo modo reassumptionem, mutatione quadam emergente ex parte actoris, rei, vel etiam procuratorum,

§. 8.

Primo jubet *Rec. Imp. Noviss. §. 99.* mandata, procuratoribus data, in hæredes concipi, quo, si forte ante conclusionem in causa mortuus sit litigantium unus, citatione ad reassumendum processum non opus sit, verum & interlocutoria & definitiva in procuratores ferri queant. Ex quo consequitur, si forte clausula hæredum desit, etiamnum Jure Imperii reassumptionem requiri, nisi nomina hæredum ante actis insinuata fuerint.

§. 9.

Cum vero simul ibidem Procuratori injungatur, ut nomina hæredum intra tres menses, vel quam primum principalium mortem resciverint, Cancellariae insinuet, novum dubium emergit, num, si hoc omisum, reassumptione opus sit. Putat id MAURITIUS *Diss. d. cit. ad reass. §. 24.* sequentibus motus rationibus: ne lædantur hæredes, qui a procuratore, distra-

distracto forte negotiorum multitudine, moneri non poruerunt. Amplius, ait, Recessum Imp. Nov. ceu jus correctorium, stricte esse interpretandum; magis etiam congrue ut concipiantur sententia, efficere reassumptionem. At, sicuti ante 3. menses finitos, in nomen procuratoris sententias ferri, non obstat, neque latio, quam MAURIT. l. c. obvertit, impedimento est; ita nec apparet, cur præcise post tres menses clafpos similia attendi debeant, maxime, cum contra læsionem aliis, & consvetis, remediis, nempe regressu adversus Procuratorem, aut restitutione subsidiaria, partibus consulatur. De Jure quoque novo stricte interpretando frustra laboramus, sicuti clara sunt legum posteriorum verba. Sunt autem illa sat perspicua: alsdenn bis zum Schluß der Sachen verfahren, auch sowohl die *definitiv* als Bey-Urtheil, dafern die Erben annoch nicht nahmbhafft gemacht, in des Procuratorn Person gefasset etc. Quæ sequuntur, verba de hæredibus, a procuratore nominandis, præcedentia non restringunt, aut tollunt. Nam, quæ additur, ratio: damit die Bescheid desto förmlicher begriffen und verfasst werden mögen, nihil de præcedentibus immutat, & magis de expedientia, quam exigentia, loquitur. Neque exinde necessitas citationis ad reassumendum inferri potest.

§. 10.

Porro jubet *cit. R. F. §. 100.* in casum, si prior Procurator mortuus, vel alio modo status ipsius mutatus, substitutum constituere, ne opus sit citatione ad reassumendum processum, & quo deinde Substitutus

tutus processum continuare, atque sententia in ipsum ferri queat. Amplius ibidem, Substitutus ante procuratorem mortuo, injungitur procuratori, ut ejus rei principales quam primum certiores reddat, quo alius substitui possit. Ex quo consequitur, hodiernum reassumptionem requiri, si aut Procuratori Substitutus haud sit datus, & ille fato suo functus, vel ordo mortalitatis Substitutum primo, atque, post illum, mox procuratorem tetigerit.

§. 11.

Prohibentur memorato sapius R. J. §. 101. mandata specialia, & injunguntur generalia, ne citationibus ad reassumendum opus sit. Cum enim pluribus quis pulsatur litibus, fieri solet, ut, dum ratione reliquorum processuum nullus est constitutus procurator, citatio specialis ad quamlibet causam emitti debeat. Itaque requiritur mandatum generale ad omnes lites, coram Camera pendentes. Unde sponte sua fluit, generali procuratore haud constituto, ad singulas causas citandam esse partem. Quæ tamen ipsa citatio non ad reassumendam, sed ad ipsam causam de novo suscipiendam, foret. Tunc autem est ad litem reassumendam, si ad singulas causas singuli procuratores constituti, & unus illorum mortuus, vel alias impeditus, neque aut generalis procurator, aut Substitutus adsit.

§. 12.

Ulterius opus est litis reassumptione, sicubi pro-
B
cura-

curator plane non constitutus, & principalis ipse causam tractarit, eadem vero pendente decesserit, vel procuratorem quidem sibi esse voluerit, mortuus tamen sit ante exhibitum mandatum, aut procurator ante susceptam causam, cumque ipso pars principalis, diem obierit supremum. OBRIST. *Proc. Cam. Imp. tit. §. XXVII. p. 109.* Quamvis enim Mandatum in hæredes sit conceptum, si tamen mandans ante causam ceptam fato succumbat, morte illud revocatur, neque hic clausula hæredum effectum aliquem producit. Nam regula generalis de mandato morte revocato non aliter per R. J. restricta censenda, quam verba ipsa præ se ferunt. Cum itaque ex consuetudine fori per superius tradita requiratur citatio hæredum ad reassumendam litem, neque de casu, si ante susceptam a procuratore causam mandans obeat, aliud disponatur, *cir. R. J.* sequitur, & tunc reassumptioni locum relinquere oportere; maxime, quia *Rec. Imp. §. 99.* ut mandatum ante mandantium mortem judicialiter productum sit, desideratur, verb. **und auf ein oder andern Parthey tödtlichen Hintritt ic, wenn anders das Procuratorium vorher von dem bestellten Procuratorn gerichtlich produciret worden.**

§. 13.

Inprimis etiam reassumptione tunc opus est, si quis pro alio ignorante vi mandati præsumpti egerit, atque mandatarius talis præsumptus causam agere defierit. Ratio est in promptu. Deficit hic omne mandatum expressum, adeoque & clausula hæredum, quæ

quæ tamen sola per allegatum sæpe Recessum Imp-
efficit, ut litis reassumptione opus ne sit. Deinde
cum ignoret principalis, quid a procuratore factò
peractum, hinc etiam nulla ejus, nisi ex ratihabitio-
ne, sit obligatio, non potest non ipsius sententia ex-
quiri, num litem suscipere velit, quo aut deinde
contra ipsum causa ad finem usque litis pera-
gatur, aut mandatarius præsumtus ad interesse con-
veniri queat. Add. B. MENCKEN *ad O. P. S. tit.*
XVII. §. 5.

§. 14.

Rursus, si procurator causæ renunciât, opus est
citatione ad litem reassumendam. Ejus rei ratio-
nem querere solent in hoc, quod dominium litis sit
penes procuratorem lite contestata. Sed, si quis ha-
ctenus dicta expendat, nescio, num ex solo litis do-
minio hæc ipsa reassumptio commode suspendi possit.
In genere enim procuratore, aut substituto mutato,
novi constitutio injungitur, ne litis reassumptione opus
sit. Renunciare autem mandato fas est quocunque
tempore ex generalissimis juris nostri principiis. Ita-
que nec interest, sive initio litis, sive postea, sive
ante mandantis mortem, sive post eam renunciatur.
B. MENCKEN *Pr. tit. XVII. §. 3.* Denique in succes-
sore singulari reassumptionem requiri, ex infra di-
cendis patebit. De tutore solo actorum dante pari-
ter monebimus. Neque creditores concurrentes
præteribimus.

§. 15.

Seqvuntur Jura Sax. Electoralia. Per hæc & quidem O. P. tit. XVII. hæredibus litem reassumendi necessitas incubuit. Sed per *Mand. de anno 1655.* clausula hæredum in Mandatis desiderata, eaque inserta, reassumptio cessat. De successore singulari res minus dubii habet, quod ad reassumptionem obstringatur. Remansit itaque successor singularis, & mandato in hæredes non concepto, universalis ad reassumendum obligatus. Mutato vero procuratore reassumptio in Sax. non injungitur. MARTINI *ad O. P. S. tit. XVII. pr. num. ult.* B. MENCKEN *tit. eod. §. 3.* Tandem O. P. *Nov. eod. tit. §. 1. & 2.* reassumptio ad solum successorem singularem restricta, necessitas quoque mandatum in hæredes concipiendi remissa.

§. 16.

Rationes introductæ reassumptionis allegant has, quod juris naturalis sit, citari eum, cujus interest, neque absentem aut ignorantem condemnari. MAURIT. *Diff. d. cit. ad reass. §. 13.* Sed parum forte huic rationi tribuendum, cum multis in casibus, ubi eadem occurrit ratio, remittatur reassumptio rursusque desideretur, quamvis satis constet de lite. Sane, si ista ratio esset adæqvata & solida, reassumptio propter solum hæredum clausulam, mandato insertam remitti non potuisset. Hæc enim una reassumptionis necessitatem excludit, ita, ut etiam contra ignotos in persona procuratoris pronunciari possit.

§. 17.

§. 17.

Modum litis reassumendæ quod attinet, verum est, si principia Juris & rationes excutias, qualem-
cunqve consensus declarationem sufficere, neqve so-
lennia præter necessitatem multiplicanda. Sufficere
ergo poterat consensus expressus & tacitus indincte.
Est enim reassumptio instar hæreditatis aditionis, quæ
verbis & factis fieri potest. **Q**uam sententiam JCtis
Sax. inprimis arridere ait MAURIT. *cit. diff. §. 13.*
Talia facta sunt, si novus successor Advocato man-
darum continuandi litem interruptam dederit, si ar-
ticulos reproboriales obtulerit &c. Imo ingenere
omnis actus, qui circa defuncti processum non pot-
est absqve ejusdem continuatione suscipi, tacitam
continet reassumptionem. Regulariter etiam haud solet
interesse, utrum quid expresse an tacite fiat, cum ta-
citurum in jure nostro idem operetur, quod expres-
sum, nisi lex doceatur, quæ tacito omnem vim adi-
mat, & expresse tribuat.

§. 18.

Sed his omnibus haud obstantibus, sicubi reass-
sumendi necessitas imperatur, expressam reassumptio-
nem desiderant. Consueta hanc in rem habetur for-
mula: **man wolle den *Process* in dem *Stande*, darin-
nen er sich aniezo befindet, hiermit reassumiret haben.**
Ita enim habet citatio in Camera Imp. emitti solita:
obangeregte *Sach* in dem *Stand*, worinnen dieselbe
B 3 ver-

tus, atqve delegatio intuitu officii facta, cadem successoris est ratio, atqve alias iudicis ordinarii. Sed si personæ quid commissum, novo ad pergendum in causa Commissoriali Successori opus est, cum in genere morte perimatur delegatio. *cap. pen. X. d. offic. jud. deleg.* Alio autem emisso Commissoriali, procul dubio causa in statu quo continuarur, nec nisi incongrue, ut ex integro res agatur, petitur. *Conf. MAURIT. diff. cit. §. 16.* Novus itaqve Commissarius post obtentum Commissoriale id partibus communicat, & quid e re jam sit, statuit.

§. 20.

Omnis ergo reassumptio; versatur circa litigantes, easqve cum principales, tum accessorias, secundum ea, quæ in antecedentibus proposita, ubi quid circa hæredes & procuratores obtineat, excussum. Cum vero maxime, & Imperii & Sax. nostræ Elect. iuribus in successore singulari desideretur, paucis, qui huc referendi sint, videbimus. Pertinent itaque huc omnes, qui in officia succedunt, successores feudales, *de Lehns-Folger, DN. de BERG. Supplem. Tom. II. p. 401.* expectativarii, *Lehns-Begnadigte, DN. BERGER. Elect. Disc. For. p. m. 487.* particulares fideicommissarii, *Id. l. c. & Oecon. Jur. p. m. 1126.* emtores, *RIVIN. ad b. t. Enunc. 10.* SCHWENDEND. *ad Proc. Fibig. c. 2. n. 378.* Et ingenere omnes, qui alio, quam universali, titulo ad successionem aspirant, atqve res non titulo hæredis, sed singulari acquirunt.

§. 21.

§. 21.

Atque isti omnes Jure Imp. & Saxonico ad reassumendam litem vocandi, non tantum, ubi antecessor litem imperfectam reliquit, sed quandoque etiam tunc adcitandi, si aliis jus in re, de qua agitur, sit quæsitum, & antecessor liti velit renunciare. Quamvis enim omnibus id fas sit, & invitus nemo detineri queat, verecunda etiam cogitatio ejus, qui lites execratur, non sit vituperanda. *l. 4. §. 1. in f. ff. d. alien. judic. mut. caus. facta.* tamen hæc renunciatio tertio haud audito obesse nec debet, nec potest. Nisi ergo pluribus implicari litibus velis, consultum, omnes ad reassumendum simul vocari. MAURIT. *cit. diff. §. 28.*

§. 22.

Ex parte Creditorum, concursu oborto, reassumptio processuum a debitore ventilatorum, num sit necessaria, itidem quæritur. Succedunt isti in debitoris locum, atque ipsius jure fruuntur, sed, cum hæredes suo modo litem reassumere teneantur, idem de creditoribus multo magis affirmandum. Add. MEV. *P. IV. Dec. 145.* MARTINI *ad O. P. S. tit. XVII. §. un. num. 25.* In Sax. verò hæc reassumendi necessitas cessat, per ea, quæ superius latius exposita.

§. 23.

De tutore quæri solet, si tutor, vel curator minoris, absentis, bonorum &c. moriatur aut munere

re

re suo exoneretur, num reassumptio a tutore sequente vel ipso pupillo &c. fieri debeat. Actorium a solo tutore datum cum officio ipsius exspirare, communiter asseritur. B. MENCKEN. *cit. tit. XVII. §. 5. & 6.* Neque aliter forte de jure Imp. se res habere potest, cum, procuratore mutato, nec substituto alio, litis reassumptioni locus sit. At, in Sax. & per Vet. & Nov. Proc. Ord. aliud dicendum, ex iis, quæ de procuratore supra diximus, facile colligere est, cum in Sax. decedente procuratore, superlitite principali, litis reassumptio cesset. CARPZOV. *Proc. tit. 5. art. 4. n. 42.* SCHWENDEND. *ad Proc. Fibig. p. m. 716.* GRIBNER *Princip. Proc. l. 1. c. 7. §. 2.* Multo minus obtinet reassumptio, si minor major sit factus, cum sic non persona, sed personæ saltem qualitas, mutetur. CAPZ. *l. 3. Resp. 24.*

§. 24.

Syndico constituto, & vel hoc, vel majori universitatis constituentis parte, defunctis, num reassumptione opus sit, pariter quæri potest. De Jure Sax. Elect. Novo per *O. P. R. tit. VII. §. penult.* res clare satis decisa: soll ein solches Syndicat, wenn gleich diejenige, so es aufgerichtet, allerseits verstorben, ungeachtet es auf die Nachkommen nicht gerichtet wäre, dennoch seine Kraft behalten. &c. De Jure Imp. Syndico mortuo, argumento a procuratore ducto, si substitutio deficiat, necessaria reassumptio videtur. Sed, mortua majori universitatis parte, sunt, qui clausula: vor uns und unsere Nachkommen, inserta syndicatus
C
instru-

instrumento, reassumendi necessitatem remissam esse, asserunt, e contrario deficiente ista clausula reassumptionem urgent. Sed, entia forte præter necessitatem multiplicari, facile intelligitur, cum universitas non moriatur, sed ejusdem jura etiam in uno conservari queant. *l. 7. §. fin. ff. Quod cujusque univ. bom.* Aliiter se res habet intuitu plurium Litis Consortium, ex quibus si vel unus decesserit, hæredes, in quorum nomen mandatum conceptum haud extat, ad litem reassumendam citandi sunt. Neque ad rem facit, quod unus actor ab omnibus constitutus, hujus enim constitutio rem ipsam non immutat. MAURIT. *cit. diff. §. VI.*

§. 25.

Successor itidem singularis non est, qui rem non suo, sed alterius, nomine detinet. Sicut enim hic liti se immiscere opus non habet, sed nominatione auctoris sui liberatur; ita etiam vix ac ne vix quidem ad litis reassumptionem poterit compelli. Ex eo fundamento vidua, jure saltem retentionis bona feudalia possidens, horum intuitu litem a marito ceptam reassumere non tenetur. RIVIN. *ad b. r. En. XI.*

§. 26.

Litis reassumptionem præcedit citatio ejus, qui litem reassumere tenetur, vel ab altera parte petita, vel ab ipso iudice, coram quo causa ventilatur, ex
of-

officio emissa. *MEV. Part. 5. Dec. 2. pr. & Conf. 100. n. 15. Carpzov. l. 6. Resp. 26. n. 15. MAURIT. de cit. ad reass. §. 9. seqq. UFFENBACH de Conf. Imp. Aul. c. 15. Sect. I.* Imo interdum reassumiturus judicem adire solet, aditis precibus, ut partem adversam ad videndum reassumi citet. *Proc. Sax. Ord. §. un.* Hanc citationem olim ad resumendum vocatam tradit *MAURIT. l. c. §. 2.* Caterum ista citatio in Camera Imp. non aliter decerni solet, quam prævia aliquali causæ cognitione, *LUDOLFF. Proc. Cam. p. 257.*

§. 27.

Citatio continet terminum faciendæ reassumptionis. Hic terminus extra Saxoniam est arbitrarius, nec statim comminatorius. In Camera vero Imperiali hac formula emittuntur citationes: *hierum so heischen und laden wir euch von Römisch Kayserl. Macht, auch Gericht und Rechts wegen hiermit, daß ihr auf den dreßsigsten Tag, den nächsten nach Uberantwort- oder Verkündigung dieses, der wir euch zehen vor den ersten, zehen vor den andern, und zehen vor den dritten, letzten, und endl. Rechts Tag setzen, und benennen, peremptorie &c.* In Saxonia Electorali juxta *N. P. S. O. Tit. XVII. §. 2.* terminus ille duplicatum spatium Saxonicum præ se fert, & statim sub comminatione, ut lis pro reassumta habeatur, præfigitur.

C 2

§. 28.

§. 28.

Citatus alternative obligatur, vel, ut liti renunciet, vel, ut eandem reassumat. *N. P. S. O. c. l.* verb. dieselben den Proceß fortzusetzen, oder von solchem längstens in dem angezeigten *termino* sich loszugesagen verbunden. Hæc electio salva est, etiamsi vel maxime in citatione sola reassumendi obligatio fuerit expressa. Adest enim obligatio alternativa juris, quæ, licet unum saltem membrum expressum sit, alterum tacite subintelligit. Ceterum corrueat ista electio, si reassumitur vel contumax fuerit, cum scilicet in penam contumaciæ pro reassumta habeatur, vel liti semel renunciaverit, cum ad jura renunciata, pactorum vim habentia, non detur regressus *l. n. C. d. reb. credit. ac infuper variationes in jure nostro sint odiosæ.*

§. 29.

Emanente citato ad litem reassumendam, more & stylo cujusque judicii, pœna contumaciæ decernitur. Si sub nullo præjudicio citatus sit, in expensas termini condemnatur, aliusque præfigitur. Iste enim effectus est omnis citationis dilatoria. *LUDOV. ad tit. d. in jus voc. Dist. V. STRYK U. M. tit. eod. §. 6.* Emissa citatione peremptoria, præjudicium, in citatione expressum, emanentem manere, prolixâ probatione non eget. De Jure Imperii citatio quidem per supra monita peremptoria, sed pœna simul in citatione definita non est. Itaque proceditur
in

in causa, ab adversario, ut alias fieri solet. Nempe appellante vel heredibus ejus ad reassumendum citatis, neque comparentibus, post decretum proclamatis & 6. juridicas præterlapsas, appellatus recte petie absolutionem a citatione. LUDOLFF. *Proc. Cam. p. m. 258.* Extra casum Appellationis in causa procedere adversarius potest. Id enim inferunt consveta citationis verba: zu reassumiren, darinnen ferner der Gebühr zu verfahren, ic. zu sehen, und zu hören, dero selbstens fürders, und allen folgenden terminen bis nachendlichem Schluß und Urthel auszuwarten. Ihr kommet und erscheinet alsdenn also oder nicht, so wird doch nichts desto weniger auf des Gegentheils Anruffen hierinnen ferner gehandelt, und procediret, wie sich das seiner Ordnung nach gebühret.

§. 30.

Quodsi tertius successor, liti renunciaret, expensas motæ litis restituere adversario non cogitur. *N. P. S. O. Tit. XVII. §. 2. GRIBNER l. c. §. 3.* Quid enim ad hunc lis antecessoris sui? Sane, facta tertii tertio nunquam præjudicant, & sic neque expensæ litis, a tertio factæ, tertio possunt esse oneri. Quia potius eo in casu vel ipse, qui litem suscepit & tractavit, vel ejus heredes conveniuntur, ut expensas litis, temerario ausu motæ, refarciant. Aliter longe se res habet cum heredibus ad reassumendum citatis. Hi enim, si liti velint renunciare, & actorum vicem subeant, ad expensas procul dubio tenentur. Sin reorum partes sustineant, sua renunciacione Jus ad-

versarii manifesto agnoscunt, & propterea aliter fieri non potest, quin in expensas non tantum, sed etiam ejus summæ, vel alterius rei, quam actor petit, condemnentur.

§. 31.

Nihil impedit, quo minus citationi a giudice inferantur actus judiciarii, proxime peragendi, quo partim ambages litis, quæ jam per se in reassumptione satis longæ sunt, recidantur, si conditionaliter citato jungatur, ut actum peragendum, facta reassumptione, expediat, partim etiam citatus meliori modo secum deliberare possit, velitne cedere, an contendere, CARPZOV. P. I. Const. El. II. d. 17. B. MENCKEN *c. l.* §. 5. Ut tamen eo ipso, si lis in contumaciam pro re assumpta habeatur, intuitu actuum peragendorum citato nullum contrahatur præjudicium. Pertinet huc casus, quem haud ita pridem in praxi occurrisse recordor. Citatus erat quispiam ad litem reassumendam, & alium actum expediendum; utrumque sub præjudicio. Posterior citatio de actu quodam expediendo rite insinuata fuerat, sed prior ad litem reassumendam vitio nullitatis laborabat. Cum ergo ad utramque emanisset citatus, quærebatur, quid de contumace statuendum. Sed pronunciatum, neutro casu contumaciæ poenam locum habere. Cum enim citatio rite insinuata non esset ad litem reassumendam, sponte sua patet, litem pro reassumpta haberi non posse. Cessante ergo hac poena, multo minus ad alteram citationem ema-

emanens contumax habendus est, quippe qui de jure, alienæ liti ut se immisceat, se non teneri sciverat, nisi præcedente legitima ad reassumendum citatione. Add. RIVIN. tit. XVII. En. 16.

§. 32.

Præterea respuit litis reassumptio omnes conditiones, clausulasque annexas, cum pure fieri debeat. Intendit illud voluntas judicis, quippe qui puram litem reassumendi declarationem in citatione urget. Intendit ipsa negotii qualitas, cum alioquin processus, jam per se nimis ambagibus obnoxii, fieri possent immortales. Sane concessum in citatione spatium sufficiens ad deliberandum tempus continebit, adeo, ut non opus sit condiciones adjicere, atque elabendi occasionem præter necessitatem querere. Est etiam litis reassumptio ad instar aditionis hæreditatis, quæ itidem pure fieri debet. *l. 77. ff. d. R. I. qvamvis de jure Sax. Elect. per O. P. R. tit. XVII. §. 1. & Resol. Grav. de anno 1661. tit. Justitien. Saden §. 20.* nihilominus hæredibus postea repudiandi hæreditatem facultas, non obstante reassumptione, concedatur.

§. 33.

Lis reassumitur in eo statu, in quo fuit tempore factæ interruptionis §. 6. Nam interruptio efficit, ut cursus judicii sistatur, adeo, ut post eundem susceptum nullum declaretur ac invalidum. Sic mandarii officium exspirat, nec attenditur contumaciæ accu-

accusatio, ab eodem facta. Licet enim per *Rec. Imper. de anno 1654. §. 99.* procurator, non attenda principalis morte, in causa pergere teneatur, attamen ad successores singulares, id non pertinere, res ipsa loquitur.

§. 34.

Itaque non interest, siue lis jam contestata fuerit, siue non. Lite nondum contestata quidem vix videtur reassumptioni locus, cum ante illam causa in iudicium deducta nondum habeatur *l. un. C. d. lit. cont.* Quæ itaque lis non est, neque reassumi potest. Sed sufficit, citationem antecessori insinuatam, terminumque vel actum unum in iudicio expeditum fuisse. Neque jus Rom. huc commode trahi potest, cum alia iudiciorum Rom. quam nostrorum, forma fuerit. Imo & *l. cit.* litem habet contestatam, cum iudex per narrationem negotii causam audire cœperit. Tale quid vero in primo fieri termino, satis notum est. Add. MAURIT. *cit. Diff. §. 18.* & B. MENCKEN *cit. tit. §. 4.* Quinimo post sententiam quoque reassumptio non immerito locum habet, si contra eandem remedium vel suspensivum vel devolutivum adhibeatur. Esto etiam, adesse rem iudicatam; nihilotamen secius reassumitur auditur, recusantive reassumptio injungitur, cum & interdum res iudicata rescissioni sit obnoxia, B. MENCKEN *Synops. Pand. ad. tit. de re judic. §. 23.* & restitutio in integrum adversus rem iudicatam, non quidem incidenter, sed principaliter, peti possit. PERILL, L. B. DE WERN-

WERNHER *Vol. VI. Obs. 362.* Taceo, ipsam executionem in foro Saxonico impediri per oppositam solutionis aut compensationis exceptionem, in continenti liquidam. Quid igitur impedit, quo minus & post rem judicatam reassumptionem admittamus. CARPZOV. *L. 3. Resp. 24. n. 28. Id. Part. 3. Decis. 244. Id. Proc. 1. 6. art. 4. n. 30.* RIVIN. *Tit. XVII. En. 7.* BERL. *Part. 1. Conclus. 27. n. 8.* MARTINI *ad O. P. S. tit. 17. n. 20.* SCHWENDEND. *p. m. 763.* De Jure Imp. sententia in procuratorem, si adit successor universalis, fertur, absque citatione ad reassumendum; & licet in defunctum concepta fuerit, nihilominus tamen in hæredem transfertur. Post sententiam & rem judicatam autem citantur hæredes non ad reassumendum, sed executionem peragendam. MAURIT. *cit. diff. §. 19. seqq.*

§. 35.

Facta litis reassumptione, judicis officium est, cognoscere, an eadem legitime peracta fuerit, nec ne. Hinc in casu priori: daß Beslagter *litern zur Nothdurfft reassumiret*, in casu posteriori: daß Beslagter *anderer gestalt und besser, als geschehen, litern zu reassumiren schuldig*, per modum sententiæ interlocutoriæ pronuntiatur. Quodsi frivola reassumentis intentio appareat, poterit etiam sub comminatione injungi nova reassumptio. SCHWENDEND. *Proc. Fibig. p. 768.* Ceterum illegitima unius consortis reassumptio alteri legitime reassumentis non præjudicat. BERL. *D Part.*

Part. I. Concl. 27. n. 16. Aliter enim se res habet, si quid a Litis consorte pro communi utilitate gestum est, id omnibus prodest. Hinc, si unus ex multis pro eadem parte stantibus appellarit, hujus appellatio & reliquis non appellantibus prodest *t. tit. C. si un. ex plur. appell.* Idque indistincte ad omnia fatalia extendi solet. Sed diversa reassumptionis est ratio, quæ neque bene, neque male, facta extensioni locum relinquit, cum ex illa præjudicium non leve & obligatio ad litem prosequendam oriatur, adeoque nihil pro communi utilitate geratur. Sin male facta, per se tertio nocere nequit.

§. 36.

Non immerito hac occasione quaritur: an fatalia, v. gr. reprobationis a tempore determinato currant, si litem singularis successor reassumere sit obstrictus. Fac ergo, vel judicem extra Saxoniam terminum reprobatorium præfixisse, vel eundem, uti Jure Sax. a lege præfixum, & antecessore superstite, currere cœpisse, interea vero temporis singularem successorem ad rem litigiosam vocatum esse. Quod si jam huic successori statuatur terminus alius ad litem reassumendam, quid de priori termino fatali agetur? Quaritur itaque: an terminus litis reassumendæ impediatur, quominus fatale reprobatorium currat. Id quod, variis, quæ sequuntur, argumentis ductus, non possum non affirmare.

§. 37.

§. 37.

Primam rationem suppeditat litis interruptio, quæ efficit, ut cursus iudicii sistatur, ac omnia relinquuntur in eo statu, in quo causa tempore factæ interruptionis fuit. Hinc fatale reprobatorium, aut aliud, neutiquam currere potest, sed quiescit, usque dum fiat litis reassumptio, quæ jubet, ut processus in eo statu, in quo fuit tempore factæ interruptionis, assumatur. Quodsi igitur ante reassumptionem fatale curreret, lis non in eodem, sed in diverso statu, reassumeretur.

§. 38.

Altera, quæ dari potest ratio, iudicis, ad litem reassumendam citantis, voluntate nititur. Hic enim vult, ut successor in termino litem reassumat, nec ante illum ad reassumptionem compellatur. Jam vero ad reassumptionem compelleretur successor ante reassumptionis terminum, si fatale aliquod curreret. Essent enim ante reassumptionis terminum articuli reprobatoriales offerendi, similiave expedienda. Hæc autem quid aliud involvunt, quam tacitam reassumptionem, cum talis suscipiatur actus, qui ipsam processus continuationem simul concernit.

§. 39.

Denique non raro actus inutilis, omnique destitutus effectu susciperetur. Esto enim, fatale v. gr. reprobatorium currere, adeo, ut articuli reproboriales ante reassumptionis terminum essent iudici exhibendi. Quid juvaret ista oblatio, si in reassumptionis termino singularis successor liti renuntiaret?

§. 40.

Effectus litis reassumptionis hic est, ut lis interrupta continetur, perinde, ac si reassumens primus fuisset litigans. Hinc omnia onera ac incommoda sequuntur ipsum reassumentem, pena contumaciales, desertiones fatalium, antecessoris facta, aliisque similia, itidem in reassumente vim suam exerunt. Propterea reassumens litis expensas, in quas defunctus condemnatus est, refundere tenetur. E contrario omnia etiam processus commoda reassumens percipit, cum commoda cujusque rei eum sequi, quem sequuntur incommoda, *l. 10. de R. J.* ratio iubeat.

§. 41.

Ratihabitio processus, reassumptione facta, con-

cer-

cernit folam externam formam, neutiqvam vero ad latentia & ignorata processus vitia extenditur. RIVIN. *En. 18.* B. MENCKEN. *c. 1. §. 8.* Hinc nulum est dubium, quin reassumens a falso procuratore gesta impugnare, ac nullitatis accusare possit, cum, si falsus procurator inveniatur, nec dici controverſiæ soleant, nec possit esse iudicium *l. 24. C. de procur.* Ex eodem fundamento reassumens citationis defectum urgere, & alia omnia potest, quæ antecessori fuerant integra. Succedit enim in ejus locum; reassumit litem in statu, quo antecessor reliquerat. Quicquid ergo iste impugnare poterat, successor sola reassumptione ratihabuisse dici nequit.

§. 42.

Atque hæc sunt, quæ de litis reassumptione dicere constitui. Multa, quæ tam ratione thematis selecti, quam ipsius elaborationis, desiderari queant, esse, non ivero inficias. Sed, in themate tali feligendo, veniam me puto propterea meriturum, quod Practicis de materiis practicis differere maxime conveniat, neque minori privilegio Practicus, quam alius quicumque, dignus sit, nam &

Navita de ventis, de tauris narrat
arator &c.

Cum itaque totus in praxi per aliquale temporis spatium hætenus fuerim, & idem in posterum esse, decreverim, thema practicum aliis pratuli. Ela-
bo-

borationem si quis minus aptam judicabit, memine-
 rit, & temporis angustiam latiore meditationem
 exclusisse, & a me, tanquam minus exercitato, ac
 unice in fori strepitu versante, alia postulari non de-
 bere; meum vero esse, aliorum profundas, si quæ
 proferentur, admirari lucubrationes. Si neque sic
 veniam impetravero, lubens rigori cedam, dubius,
 utrum id ex prudentia, an malitia, profiscatur; si-
 quidem posterior tanta non raro est, ut ipsum Sa-
 crosanctum Numen carpere non erubescat. Mul-
 to minus ergo, levissimum hunc ingenii foetum
 censuram acriorem sustinere non posse,
 diffiteor.

PRAENOBILISSIMO, AMPLISSIMO,
CONSULTISSIMOQUE

DOMINO
RESPONDENTI
PRÆSES.

MUltis admodum speciminibus diligenti-
am, profectusque tuos, is comproba-
tum. Nec enim satis Tibi est, tri-
plici examine, quod semel Practicis
& bis Candidatis subeundum est, doctrinam
probasse, atque hactenus causas Clientum in fo-
ro scite perorasse. Ultimum quasi complemen-
tum additurus dissertationem proprio Marte
conscriptam obtulisti, eamque publice pro Li-
centia, summos in utroque Jure honores capef-
fendi, obtinenda, defendere paras. Multa
meditationibus tuis addere aut detrudere dubita-
vi, quo manifestius profectuum Tuorum extaret
argumentum. Felici jam omine cape studio-
rum fructus. In reliquis etiam, quæ forte au-
spicio DEI molieris, ut felici succedant omnia
fidere, fortunatumque fortiantur exitum, ex
animo precor.

VALE.

Gratulor ex animo persona præmia digna;
Det NUMEN, voueo, plura brabea TIBI.
CASP. FRID. SCHROEERUS
Jurium Candidatus.

Dignus es, ut themidos spectes penetralia sacra,
Klingsteini, hinc intres. Annuit ipsa Themis.
JOAN. CHRISTOPH. PESLERUS,
Jurium Candidatus.

Frigidus autumnus silvis decussit honorem
Cum Themis, ecce, TIBI summos decernit honores,
Victor enim meritis pro suis fert laurea ferta.
Hæc pauca in perpetuam sui me-
moriam gratulandi animo scribebat.
GODOFR. LUD. MENCKEN, Lips.
J. V. C.

Qui Themidos lites tractasti industrius, ipse
Consequeris fructus, assumens præmia summa,
Ipsa reassumet Dea, causas, iusta, clientum
Queis licet optatum per TE discurrere fatum.
memoriæ causa dabat.
LEONH. LUD. MENCENIUS Lips.
I. V. C.

✻ (o) ✻

Wittenberg, Diss., 1732

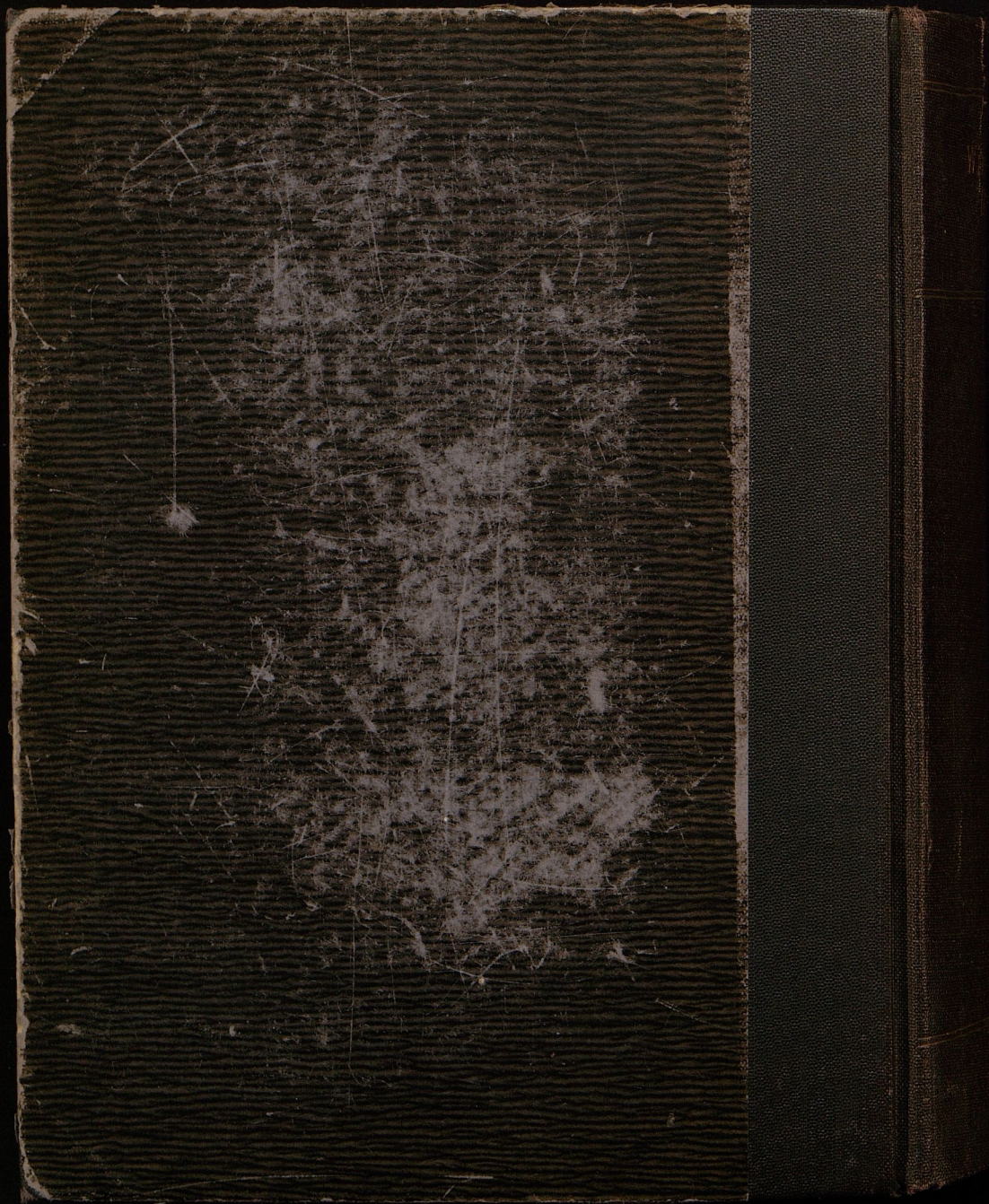
VD 18

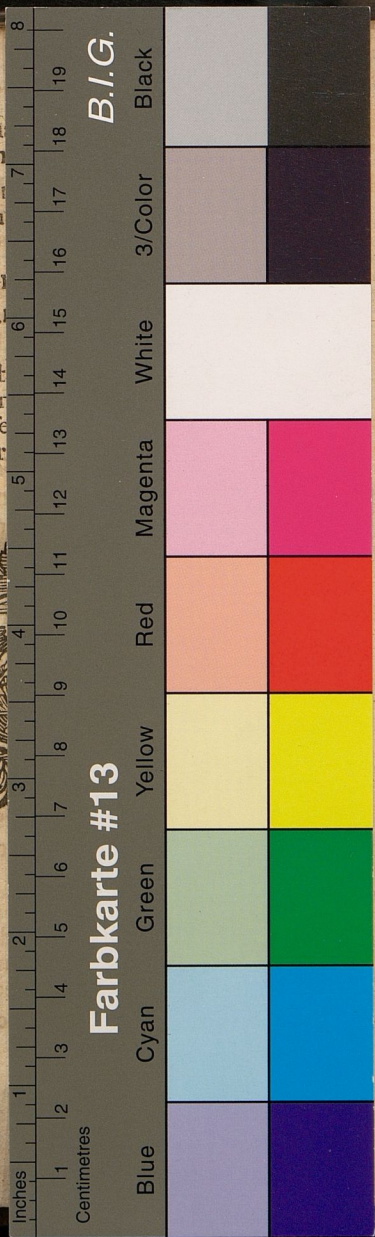
ULB Halle 3
004 574 621

58-706

Wittenberg, Diss., 1732

B.I.G.

Farbkarte #13

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
REASSUMPTIONE
LITIS,

1, 850. 37

1782 31^a

491

QVAM
PRÆSIDE
JOAN. FRIDER. WERNHERO, D.
PANDECT. P. P. CURIÆ PROVINC. SCABI-
NAT. ET FACULT. JURID. RESPECT. AS-
SESSORE SUBST.

PRO LICENTIA
SUMMOS IN JURE HONORES CAPESSENDI
IN AUDITORIO MAJORI

D. XXI. NOV. MDCCXXXII.
PUBLICÆ DEFENDET
AUCTOR

JOANNES CHRISTIANUS Klingenstein,
JURIUM CANDIDATUS, AC PRÆFECT. GOMMERENSIS
ADVOCATUS ORDINARIUS.

WITTENBERGÆ
Litteris VIDVÆ KOBERSTEINIANÆ.

